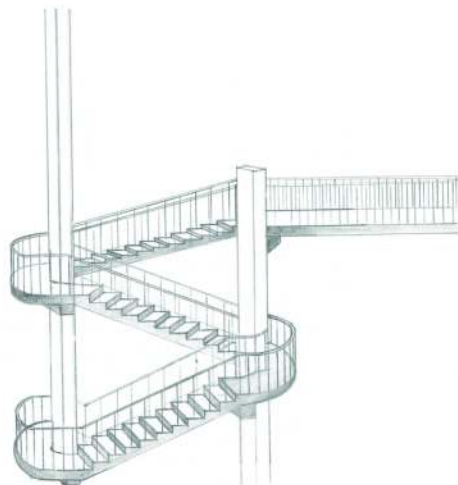

Svetionik u Skandinaviji

Lokacija: Baltičko more

Od svih svetskih čuda, jedino je svetionik u Aleksandriji, pored svoje arhitektonske čudesnosti, imao i praktičnu namenu - omogućavao je brodovima bezbedan povratak u Veliku luku Aleksandrije. U arhitektonskom smislu, ovaj svetionik je ipak imao najveći značaj - to je bila najviša građevina na svetu u to vreme i njena svetlost se mogla videti na 50 kilometara od aleksandrijske obale. Nalazio se na drevnom ostrvu Farosu u blizini grada Aleksandrije u Egiptu.

Nedugo nakon smrti Aleksandra Velikog (Makedonskog), njegov namesnik Ptolomej I. Soter prouzročio je višestruku katastrofu. Podigao je i uzneo za svoju prestolnicu Aleksandriju u čijoj se blizini nalazi ostrvo Faros, a za čije ime se veruje da potiče od reči Pharos, što znači "faraonovo ostrvo". Ostrvo je sa obalom bilo povezano pomoću nasipa nazvanog Heptastadion koji je postao druga luka Aleksandrije. Usled nepovoljnih uslova za pristajanje brodova i plitke obale tog regiona, izgradnja svetionika je bila neophodna.

Izgradnju je započeo Ptolomej I. Soter oko 290. g. pre. n. e., a ona je završena nakon njegove smrti, tokom vladavine njegovog sina Ptolomeja Filadelfija. Sostratus, Euklidov savremenik, bio je arhitekta svetionika, ali su detaljne proračune za građevinu izvršili naučnici aleksandrijske biblioteke-muzeja. Svetionik je bio posvećen bogovima spasiateljima - Ptolomeju Soteru (u prevodu znači spasiatelj) i njegovoj ženi Berenisi. Vekovima je Faroski svetionik bio znamenje aleksandrijske luke koji je noću svetleo pomoću upaljene vatre, a danju je ogledalima reflektovao sunčevu svetlost. Ovaj svetionik je bio prikazan i na rimskim novčićima.

Kada su Arapi pokorili Egipt, divili su se Aleksandriji i njenom bogatstvu. Svetionik nastavlja da se pominje u njihovim spisima i putničkim izveštajima. Ipak, novi vladari su prestolnicu premestili u Kairo, s obzirom da nisu imali nikakvih veza sa Mediteranom. Kada je greškom veliko ogledalo svetionika razbijeno, ono nije bilo ni zamereno. Veliki zemljotres 956. g. n. e. potresao je Aleksandriju i nanio manja oštećenja svetioniku, a zatim su dva još jača zemljotresa (1303. i 1323. g. n. e.) nanela nova, još veća oštećenja. Kada je poznati arapski putnik Ibn Batuta posetio Aleksandriju 1349. g. n. e., nije mogao da uđe u naminirani svetionik, čak ni da prođe njegovom glavnom ulazu. Poslednje poglavje u istoriji svetionika dogodilo se 1480. g. n. e. kada je egipatski sultan Mameluk Catbej odlučio da ojača odbrambene zidine grada Aleksandrije - izgradio je srednjovekovnu tvrđavu na istom mestu na kojem se nalazio svetionik, koristeći njegov građevinski materijal, pre svega mermor.

Od šest uništenih svetskih čuda, svetionik je nesao poslednji. U spisima savremenika, Strabon i Plinij stariji, mogu se naći detaljni opisi svetionika i načina njegovog funkcionisanja. Oni opisuju na koji način je ogledalo reflektovalo svetlost desetina kilometara na putinu i iznose legendu po kojoj je ogledalo takođe korišćeno i za spaljivanje neprijateljskih brodova pre nego što bi se uopšte i približili luci. Arhitektonski, ovaj svetionik je ostavio veliki trag i uticaja na kasnije izgrađene svetionike duž Mediterana i u Španiji, a danas se u romanskim jezicima (francuskom, italijanskom, španskom) svetionik kaže "faros". Svetionik je građevina koja se podiže na obalama, ostrvima, stonama da bude orijentir morskim plovilima.

Prve svetionike su gradili Egipćani i među njima je čuveni Faros u Aleksandriji, na ušću reke Nil. Ovaj svetionik spada među Sedam svetskih čuda starog sveta. Prvi svetionik u Americi je podignut 1716. a svetlo se dobijalo sagorevanjem drveta, tj. ložišta se prava vatra. Kasnije su svetionici koristili gas i aceten.

Svetionik na električnu energiju je realizovan 1858. Tada su se već koristila i ogledala i sočiva radi boljeg usnopljavanja svetlosti. Pored toga se koriste (za vreme magle) i sirene, ali i rotaciona svetla.

Prvi svetionici koji su koristili i radio signal se koriste još od 1921. a prva put su primenjeni u Njujorku, SAD. Radio signal se danas koristi i za orijentaciju aviona.

Interesantno je da se svetionik koristi kao simbol tajnih društava, a primera radi u svom logou ga je koristio i poznati program, Internet pretraživač, Netscape (Netscape).

